

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Оцінювання результатів навчання української мови здійснюється на основі функціонального підходу до шкільного мовного курсу, який насамперед має забезпечити вміння ефективно користуватися мовою як засобом пізнання, комунікації; високу мовну культуру особистості; сприяти формуванню громадянської позиції, національної самосвідомості.

Функціональний підхід передбачає таке співвідношення мовної теорії та мовленнєвої практики, за якого пріоритетним є розвиток навичок мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письма. Робота над мовною теорією, формуванням знань про мову підпорядковується інтересам розвитку мовлення.

Практична мовленнєва орієнтація шкільного курсу мови та оцінювання результатів навчання особливо актуальні з огляду на реформування середньої загальноосвітньої школи, одним із найважливіших завдань якої має бути розвиток творчих здібностей, ініціативності, пізнавальної самостійності, вміння працювати з інформацією, критично оцінювати її, застосовувати для розв'язання життєвих проблем. В оцінюванні результатів навчання мови треба враховувати, що мова є не лише предметом вивчення, а й засобом навчання інших предметів, а це підвищує вимоги до рівня сформованості мовленнєвих навичок.

Оцінювання результатів навчання мови здійснюється на основі:

а) врахування основної мети, що передбачає різнобічний мовленнєвий розвиток особистості;

б) освітнього змісту навчального предмета, який розподіляється на чотири елементи - знання, вміння й навички, досвід творчої діяльності і досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу;

в) функціонального підходу до шкільного мовного курсу, який передбачає вивчення мовної теорії в аспекті практичних потреб розвитку мовлення.

Об'єктами оцінювання мають бути:

- мовленнєві вміння й навички з чотирьох видів мовленнєвої діяльності;
- знання про мову й мовлення;
- мовні вміння та навички;
- досвід творчої діяльності;
- досвід особистого емоційно-ціннісного ставлення до світу.

Оцінювання результатів мовленнєвої діяльності

І. АУДІЮВАННЯ (СЛУХАННЯ - РОЗУМІННЯ)

1. *Перевіряється здатність* сприймати на слух незнайоме за змістом висловлювання із одного прослуховування:

а) розуміти:

- мету висловлювання;
- фактичний зміст;
- причинно-наслідкові зв'язки;
- тему і основну думку висловлювання;
- виразжально-зображувальні засоби прослуханого твору;

б) давати оцінку прослуханому.

Перевірка аудіювання здійснюється фронтально за одним із варіантів.

Варіант перший: викладач читає один раз незнайомий студентам текст, а потім пропонує серію запитань з варіантами відповідей. Студенти повинні мовчки вислухати кожне запитання, варіанти відповідей до нього, вибрати один із варіантів і записати лише його номер поряд із номером запитання: (наприклад, 1.3, де цифра «1» – номер запитання, а цифра «3» – номер обраної відповіді).

Варіант другий: студенти одержуть видрукувані запитання та варіанти відповідей на них і відзначають галочкою правильний з їхнього погляду варіант.

Студентам другого курсу (10-11 клас) пропонується 12 запитань з чотирма варіантами відповідей, де правильна відповідь дорівнює 1 балу.

Для одержання достовірних результатів тестування кількість варіантів відповідей на тестове завдання не повинна бути меншою від чотирьох. Запитання мають торкатися всіх зазначених вище характеристик висловлювання і розташовуватися в порядку наростання їх складності.

2. *Матеріал для контрольного завдання:* зв'язне висловлювання (текст) добирається відповідно до вимог програми для кожного класу.

Обсяг тексту (і відповідно тривалість звучання) орієнтовно визначається так:

Семестр	Обсяг та час звучання текстів, що належать до			
	художнього стилю		інших стилів	
III	1000-1100	10-11	900-1000	9-10
IV	1100-1200	11-12	1000-1100	10-11

3. *Одиниця контролю:* відповіді студентів на запитання за прослуханням текстом, одержані в результаті виконання тестових завдань.

4. *Оцінювання.*

Правильна відповідь на кожне із 12 запитань оцінюється одним балом. Оцінювання здійснюється з огляду на те, що за цей вид діяльності студент може одержати від 1 балу (за сумлінну роботу, яка ще не дала належного результату) до 12 балів (за бездоганно виконану роботу). У тому разі, коли студент з певних причин не виконав завдання, він має пройти перевірку додатково, щоб одержати відповідний бал.

II. ГОВОРІННЯ ТА ПИСЬМО (ДІАЛОГІЧНЕ ТА МОНОЛОГІЧНЕ МОВЛЕННЯ)

Під час перевірки складених студентами висловлювань (діалогів, усних і письмових переказів та творів) урахується ступінь повноти вираження теми, міра самостійності виконання роботи, ступінь вияву творчих здібностей, особистого ставлення до змісту висловлювання.

Діалогічне мовлення

1. *Перевіряються здатність студентів:*

а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що обговорюється;

б) демонструвати вміння:

- складати діалог відповідно до запропонованої ситуації й мети спілкування;

- самостійно досягати комунікативної мети;

- використовувати репліки для стимулювання, підтримання діалогу, формули

мовленнєвого етикету;

- дотримуватися теми спілкування;

- додержуватися правил спілкування.;

- дотримуватись норм літературної мови;

- демонструвати певний рівень вправності у процесі діалогу (стислість, логічність, виразність, доречність, винахідливість тощо);

в) висловлювати особисту позицію щодо теми, яка обговорюється;

г) аргументувати висловлені тези, ввічливо спростовувати помилкові висловлювання співрозмовника.

Зазначені характеристики діалогу є основними критеріями при його оцінюванні.

Перевірка рівня сформованості діалогічного мовлення здійснюється таким чином: викладач пропонує двом учням вибрати одну із запропонованих тем чи мовленнєвих ситуацій(теми чи ситуації пропонуються різного рівня складності), обдумати її й обговорити із

товаришем перед аудиторією у формі діалогу протягом 3-5 хвилин. Оцінка ставиться кожному зі студентів.

2. *Матеріал для контрольних завдань* добирається з урахуванням тематики соціокультурної змістової лінії чинної програми, рівня підготовки, вікових особливостей та пізнавальних інтересів учнів.

3. *Одиниця контролю*: діалог, складений двома студентами.

Обсяг діалогу визначається так:

Семестр	Орієнтовна кількість реплік для двох студентів
III	16-18 реплік
IV	18-20 реплік

Примітка. Під час оцінювання діалогу необхідно диференціювати репліки на розгорнуті (складаються з двох і більше речень) і нерозгорнуті (виражені одним реченням). Якщо репліки розгорнуті, то їх кількість зменшується. До вказаної кількості не зараховуються слова, що відносяться до мовленнєвого етикету (звертання, привітання, прощання тощо).

4. *Оцінювання.*

Критерії оцінювання

Рівень	Бали	Характеристика складених учнями діалогів
Початковий (Бали цього рівня одержують студенти, успіхи яких у самостійному складанні діалогу поки що незначні)	1	У студента виникають значні труднощі у підтриманні діалогу. Здебільшого він відповідає на запитання лише “так” чи “ні” або аналогічними уривчастими реченнями ствердного чи заперечного характеру.
	2	Студент відповідає на елементарні запитання короткими репліками, що містять недоліки різного характеру, але сам досягти комунікативної мети не може.
	3	Студент бере участь у діалозі за найпростішою за змістом мовленнєвою ситуацією, може не лише відповідати на запитання співрозмовника, а й формулювати деякі запитання, припускаючись помилок різного характеру. Проте комунікативна мета досягається ним лише частково.
Середній (Балів цього рівня заслуговують студенти, які досягли певних результатів у складанні діалогу за двома-чотирма показниками з нескладної теми, але за іншими критеріями результати поки що незначні)	4	Студент бере участь у діалозі з нескладної за змістом теми, в основному досягає мети спілкування, проте репліки його недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином ситуацію спілкування, не відзначаються послідовністю, доказовістю; трапляється чимало помилок у доборі слів, побудові речень, їх інтонуванні тощо.
	5	Студент участь у діалозі за нескладною за змістом мовленнєвою ситуацією, додержує елементарних правил поведінки в розмові, загалом досягає комунікативної мети, проте допускає відхилення від теми, мовлення його характеризується стереотипністю, недостатньою різноманітністю і потребує істотної корекції тощо.
	6	Студент успішно досягає комунікативної мети в діалозі з нескладної теми, його репліки загалом є змістовними, відповідають основним правилам поведінки у розмові, нормам етикету, проте їм не вистачає самостійності суджень, їх аргументації, новизни, лаконізму в досягненні комунікативної мети, наявна певна кількість помилок у мовному оформленні реплік тощо.
Достатній (Балів цього рівня заслуговують студенти, які самостійно, у цілому вправно за	7	Діалогічне мовлення студента за своїм змістом спрямовується на розв’язання певної проблеми, загалом є змістовним, набирає деяких рис невимушеності; з’являються елементи особистісної позиції щодо предмета обговорення, правила спілкування в цілому додержуються, але ще є істотні недоліки (за 4-ма критеріями): невисокий рівень самостійності й аргументованості суджень, можуть траплятися відхилення від теми,

більшістю критеріїв склали діалог з теми, що містить певну проблему, продемонстрували належну культуру спілкування, проте за деякими з критеріїв (від 2-х до 4-х) їх мовлення ще містить певні недоліки)		помилки в мовному оформленні реплік тощо.
	8	Студент загалом вправно бере участь у діалозі за ситуацією, що містить певну проблему, досягаючи комунікативної мети, висловлює судження і певною мірою аргументує їх з допомогою загальновідомих фактів, у діалозі з'являються елементи оцінних характеристик, узагальнень, що базуються на використанні прислів'їв і приказок, проте допускаються певні недоліки за кількома критеріями(3-ма).
Високий (Балів цього рівня заслуговують студенти, які продемонстрували високу культуру спілкування, переконливо аргументуючи свої думки з приводу проблемної теми, даючи можливість висловитися партнеру по діалогу; змогли зіставити різні погляди на той самий предмет, навести аргументи "за" і "проти" в їх обговоренні тощо)	9	Студенти самостійно складають діалог з проблемної теми, демонструючи загалом достатній рівень вправності і культури мовлення (чітко висловлюють думки, виявляють вміння сформулювати цікаве запитання, дати влучну, дотепну відповідь, здебільшого виявляють толерантність, стриманість, коректність у разі незгоди з думкою співрозмовника), але в діалозі є певні недоліки за 2-ма критеріями, наприклад: нечітко виражається особиста позиція співбесідників, аргументація не відзначається оригінальністю тощо.
	10	Студенти складають діалог за проблемною ситуацією, демонструючи належний рівень мовленнєвої культури, вміння формулювати думки, обґрунтовуючи власну позицію, виявляють готовність уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, даючи можливість висловитися партнеру по діалогу; додержуються правил мовленнєвого етикету; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу звичайно відповідає нормам, проте за одним з критеріїв можливі певні недоліки.
	11	Студенти складають діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми(або ж самі визначають проблему для обговорення), переконливо й оригінально аргументують свою позицію, зіставляють різні погляди на той самий предмет, розуміючи при цьому можливість інших підходів до обговорюваної проблеми, виявляють повагу до думки іншого; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу відповідає нормам.
	12	Студенти складають глибокий за змістом і досконалий за формою діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми(або ж самі визначають проблему для обговорення), демонструючи вміння уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, коротко, виразно, оригінально сформулювати свою думку, дібрати цікаві, влучні, дотепні, переконливі аргументи на захист своєї позиції, у тому числі й з власного життєвого досвіду, зіставити різні погляди на той самий предмет; здатні змінити свою думку в разі незаперечних аргументів іншого; додержуються правил поведінки і мовленнєвого етикету в розмові.

Мовне оформлення оцінюють орієнтовно, спираючись на досвід викладача і не підраховуючи помилок (зважаючи на технічні труднощі фіксації помилок різних типів в усному мовленні).

Примітка. Під **мовним оформленням** діалогу, тексту слід розуміти наявність/відсутність порушень лексичних, фразеологічних, граматичних (морфологічних, синтаксичних) стилістичних, орфоепічних, акцентологічних, інтонаційних норм української літературної мови, а також соціальних норм українського мовленнєвого етикету.

МОНОЛОГІЧНЕ МОВЛЕННЯ ГОВОРІННЯ (УСНІ ПЕРЕКАЗ І ТВІР); ПИСЬМО (ПИСЬМОВІ ПЕРЕКАЗ І ТВІР)

1. *Перевіряється здатність студента:*

- а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що розкривається(усно чи письмово);
- б) демонструвати вміння:

- будувати висловлювання певного обсягу, добираючи і впорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал (епізод із власного життєвого досвіду, прочитаний або прослуханий текст, епізод з кінофільму, сприйнятий(побачений чи почутий) твір мистецтва, розповідь іншої людини тощо);

- урахувати мету спілкування, адресата мовлення;
- розкривати тему висловлювання;
- виразно відображати основну думку висловлювання, диференціюючи матеріал на головний і другорядний;
- викладати матеріал логічно, послідовно;
- використовувати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання, дотримуючись норм літературної мови;
- додержувати єдності стилю;

в) виявляти своє ставлення до предмета висловлювання, розуміти можливість різних тлумачень тієї самої проблеми;

г) виявляти певний рівень творчої діяльності, зокрема:

- трансформувати одержану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, стиль тощо відповідно до задуму висловлювання;
- створювати оригінальний текст певного стилю;
- аргументувати висловлені думки, переконливо спростовувати помилкові докази;
- викладати матеріал виразно, доречно, економно, виявляти багатство лексичних і граматичних засобів.

Організація контролю здійснюється за одним з двох варіантів.

Варіант перший: усі студенти виконують роботу самостійно.

Варіант другий: студенти складають висловлювання на основі диференційованого підходу (для початкового рівня пропонуються докладні допоміжні матеріали, для середнього (допоміжні матеріали загального характеру, а для одержання балів достатнього і високого рівнів необхідно написати переказ чи твір самостійно).

Перевірка здатності **говорити** (усно переказувати чи створювати текст) здійснюється індивідуально: учитель пропонує певне завдання (переказати зміст матеріалу докладно, стисло, вибірково; самостійно створити висловлювання на відповідну тему) і дає учневі час на підготовку.

Перевірка здатності **письмово** переказувати і створювати текст здійснюється фронтально: учням пропонується переказати прочитаний учителем (за традиційною методикою або самостійно прочитаний) текст чи інший матеріал для переказу або самостійно написати твір.

2. Матеріал для контрольного завдання.

А. Переказ. Переказ із творчим завданням.

Матеріалом для переказу (усного/письмового) можуть бути: текст, що читається викладачем, або попередньо опрацьований текст; самостійно прочитаний матеріал з газети, журналу, епізод кінофільму чи телепередачі, розповідь іншої людини про певні події, народні звичаї тощо. Якщо пишеться переказ із творчим завданням, учням пропонується ,окрім того, також завдання, що передбачає написання творчої роботи, обов'язково пов'язаної із змістом переказу.

У тому разі, коли матеріал читається безпосередньо перед контрольною роботою, обсяг тексту орієнтовно визначається так:

Семестр	Кількість слів
III	350-450
IV	400-450

Обсяг тексту для стислого чи вибіркового переказу має бути у 1,5-2 рази більшим за обсяг тексту для докладного переказу.

Якщо для контрольної роботи використовуються інші джерела, то матеріал добирається так, щоб обсяг переказу міг бути в межах пропонованих для певного класу норм.

Тривалість звучання усного переказу – 3-5 хвилин.

Обсяг творчого завдання до переказу, виконаного письмово:

Семестр	Кількість сторінок
III	1,0-1,5
IV	

Твір.

Матеріалом для твору (усного/письмового) можуть бути: тема, сформульована на основі попередньо обговореної проблеми, життєвої ситуації, прочитаного та проаналізованого художнього твору; а також пропоновані для окремих учнів допоміжні матеріали (якщо обирається варіант диференційованого підходу до оцінювання).

3. *Одиниця контролю:* усне/письмове висловлювання студентів.

Обсяг письмового твору, складеного студентом, орієнтовно визначається так:

Семестр	Кількість сторінок
III	3,0-3,5
IV	3,5-4,0

4. Оцінювання.

У монологічному висловлюванні оцінюють його зміст і форму (мовне оформлення). За усне висловлювання (переказ, твір) ставлять одну оцінку – за зміст, а також якість мовного оформлення (орієнтовно, спираючись на досвід учителя і не підраховуючи помилок, зважаючи на технічні труднощі фіксації помилок різних типів в усному мовленні).

За письмове мовлення виставляють також одну оцінку: на основі підрахунку допущених недоліків за зміст і помилок за мовне оформлення, ураховуючи їх співвідношення.

Рівень	Бали	Характеристика змісту виконаної роботи	Грамотність	
			орфографічних пунктуаційних	лексичних, граматичних і стилістичних
Початковий (Бали цього рівня одержують студенти, які не досягають значного успіху за жодним із визначених критеріїв)	1	Студент будує лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна*.	15-16 і більше	9-10
	2	Студент будує лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна.	13-14	
	3	За обсягом робота складає менше половини від норми; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова збіднені.	11-12	
Середній (Балів цього рівня заслуговують студенти, які будують текст, що за	4	Усне чи письмове висловлювання за обсягом складає дещо більше половини від норми і характеризується уже певною завершеністю, зв'язністю; проте є недоліки за рядом показників(до семи), наприклад: характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності	9-10	

критерієм обсягу, повноти відтворення інформації і зв'язності значною мірою задовольняє норму, але за іншими критеріями результати істотно нижчі)		викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий (у разі переказу – не використано авторську лексику).		
	5	За обсягом робота наближається до норми, у цілому є завершеною, тема значною мірою розкрита, але трапляються недоліки за низкою показників(до шести): роботі властива поверховість висвітлення теми, основна думка не проглядається, бракує єдності стилю та ін.	7-8	7-8
	6	За обсягом висловлювання сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний, але робота характеризується недоліками за кількома показниками (до п'яти): помітний її репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо.	5-6	
Достатній (Балів цього рівня заслуговують студенти, які досить вправно будують текст за більшістю критеріїв, але за деякими з них ще припускаються недоліків)	7	Студент самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст (у разі переказу – з урахуванням виду переказу), вдало добираються лексичні засоби (у разі переказу – використовує авторські засоби виразності, образності мовлення), але в роботі є недоліки (до чотирьох), наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується тощо.	4	5-6
	8	Студент самостійно будує достатньо повне (у разі переказу – з урахуванням виду переказу), осмислене, самостійно і в цілому вдало написане висловлювання, проте трапляються ще недоліки за певними показниками(до трьох).	3	
	9	Студент самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст (у разі переказу – з урахуванням виду переказу); розкриває тему, висловлює основну думку (у разі переказу – авторську позицію); вдало добирає лексичні засоби (у разі переказу – використовує авторські засоби виразності, образності мовлення); однак припускається окремих недоліків (за двома показниками): здебільшого це відсутність виразної особистісної позиції чи належної її аргументації тощо.	1+1 (негруба)	
Високий (Балів цього рівня заслуговують студенти, які вправно за	10	Студент самостійно будує послідовний, повний (у разі переказу – з урахуванням виду переказу) текст, ураховує комунікативне завдання, висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему; (у разі переказу – зіставляє свою позицію з	1	3

змістом і формою будують текст; висловлюють і аргументують свою думку; вміють зіставляти різні погляди на той самий предмет, оцінювати аргументи на їх доказ, обирати один із них; окрім того, пристосовують висловлювання до особливостей певної мовленнєвої ситуації, комунікативного завдання)		авторською), робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності тексту; але за одним з критеріїв допущено недолік.		
	11	Студент самостійно будує послідовний, повний (у разі переказу – з урахуванням виду переказу) текст, ураховує комунікативне завдання; висловлює власну думку, зіставляє її з думками своїх однокласників (у разі переказу – враховує авторську позицію), вміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; робота в цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю.	1 (негруба)	2
	12	Студент самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, усвідомлює можливості використання тієї чи іншої інформації для розв'язання певних життєвих проблем; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.	–	1

*Окрім того, оцінюючи **усне** висловлювання, враховують наявність відхилень від орфоепічних норм, правильність інтонсування речень; у **письмових** висловлюваннях наявність:

1) орфографічних та пунктуаційних помилок, які підраховуються сумарно, без диференціації (перша позиція);

2) лексичних, граматичних і стилістичних (друга позиція). Загальну оцінку за мовне оформлення виводять таким чином: до бала за орфографію та пунктуацію додають бал, якого заслуговує робота за кількістю лексичних, граматичних і стилістичних помилок, одержана сума ділиться на два.

Під час виведення єдиної оцінки за письмову роботу до кількості балів, набраних за зміст переказу чи твору, додається кількість балів за мовне оформлення і їхня сума ділиться на два. При цьому якщо частка не є цілим числом, то вона заокруглюється в бік більшого числа.

III. ЧИТАННЯ ЧИТАННЯ МОВЧКИ

1. Перевіряються здатність студента:

а) читати незнайомий текст із належною швидкістю, розуміти й запам'ятовувати після одного прочитування: фактичний зміст, причинно-наслідкові зв'язки; тему і основну думку; виразально-зображувальні засоби прочитаного твору;

б) давати оцінку прочитаному.

Перевірка вміння читати мовчки здійснюється фронтально за одним із варіантів.

Варіант перший.: студенти читають незнайомий текст від початку до кінця (при цьому фіксується час, витрачений кожним учнем на читання з метою визначення швидкості). Потім

учитель пропонує серію запитань. Студенти повинні вислухати кожне запитання, варіанти відповідей на нього, вибрати один з них і записати лише його номер поряд із номером запитання.

Варіант другий: учні одержуть видруковані запитання та варіанти відповідей на них і відзначають правильний з їхнього погляду варіант.

Запитання повинні торкатися фактичного змісту тексту, його причинно-наслідкових зв'язків, окремих мовних особливостей (переносне значення слова, виражальні засоби мови тощо), відображених у тексті образів (якщо є), висловлення оцінки прочитаного.

Матеріал для контрольного завдання: незнайомі тексти різних стилів, типів жанрів мовлення, що включають монологічне та діалогічне мовлення (відповідно до вимог програми).

Текст добирається таким чином, щоб учні, які мають порівняно високу швидкість читання, витрачали на нього не менше 1-2 хвилини часу і були нормально завантажені роботою.

Обсяг текстів для контрольного завдання визначається так:

СЕМЕСТР	Обсяг тексту для читання мовчки	
	ХУДОЖНЬОГО СТИЛЮ	ІНШИХ СТИЛІВ
III	900-990 слів	660-720 слів
IV	990-1000 слів	720-800 слів

2. *Одиниця контролю:* відповіді учнів на запитання тестового характеру, складені за текстом, що запропонований для читання, та швидкість читання.

3. *Оцінювання.*

Оцінювання читання мовчки здійснюється за двома параметрами: розуміння прочитаного та швидкість читання. Розуміння прочитаного виявляється за допомогою тестової перевірки: правильна відповідь на кожне із 6 запитань оцінюється двома балами, а кожне із 12 запитань оцінюється одним балом (наприклад, вибір правильних відповідей на 12 запитань дає 12 балів).

Швидкість читання мовчки оцінюється із урахуванням таких норм:

СЕМЕСТР	Швидкість читання мовчки (слів за хвилину)
III	160 – 330
IV	170 – 360

Швидкість читання при виведенні бала за цей вид мовленнєвої діяльності враховується таким чином: бали 7-12 може одержати лише той студент, швидкість читання у якого не нижча, ніж мінімальний показник у нормативах для відповідного класу. Той, хто не виконує зазначених норм, одержує на два бали менше.

У цілому оцінювання здійснюється з огляду на те, що за цей вид мовленнєвої діяльності учень може одержати від 1 балу (за сумлінну роботу, яка ще не дала задовільного результату) до 12 балів (за правильні відповіді на запитання тестового характеру та належну швидкість читання). У тому разі, коли студент з певних причин не виконав роботу, він має пройти перевірку додатково з тим, щоб одержати відповідний бал.

IV. ОЦІНЮВАННЯ МОВНИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ

Оцінювання мовних знань і вмінь здійснюється тематично. Зміст контролю визначається згідно з функціональним підходом до шкільного мовного курсу.

1. *Перевірці підлягають* знання та вміння з мови, які необхідні передусім для правильного використання мовних одиниць.

Перевірка здійснюється фронтально в письмовій формі із застосуванням завдань тестового характеру.

Студентам пропонується:

- розпізнавати вивчені мовні явища;
- групувати, класифікувати;
- сполучати слова, доповнювати, трансформувати речення, добираючи належну форму слова, потрібну лексему, відповідні засоби зв'язку між частинами речення, між реченнями у групі пов'язаних між собою речень тощо;
- виявляти розуміння значення мовних одиниць та особливостей їх використання в мовленні.

2. Для контрольної перевірки використовуються завдання тестового характеру, складені на матеріалі слова, сполучення слів, речення, груп пов'язаних між собою речень. Викладач визначає, який із запропонованих нижче варіантів тестового контролю з його погляду доцільніший.

Варіант перший. Студентам пропонується 12 тестових завдань з вибірковими відповідями.

Варіант другий. Рекомендується пропонувати студентам 6 завдань, два з них мають торкатися розпізнавання мовних одиниць, а чотири -- їх побудови, реконструювання, редагування, використання. До кожного завдання учням пропонується дібрати власні приклади.

3. *Одиниця контролю:* вибрані правильні варіанти виконання завдань тестового характеру та самостійно дібрані приклади.

4. *Оцінювання результатів* контрольної роботи здійснюється так.

Варіант перший. За кожне правильно виконане завдання студент одержує по одному балу.

Варіант другий. За правильне виконання кожного з 6 запропонованих завдань учень одержує по 1 балу (у разі неправильного виконання 0 балів). Один бал за кожне завдання додається в разі самостійного добору прикладів.

Оцінювання здійснюється таким чином, що за зазначену вище роботу студент міг одержати від 1 балу (за сумлінну роботу, яка не дала задовільного результату) до 12 балів (за бездоганно виконану роботу). У тому разі, коли студент з певних причин не виконав роботу, він має пройти відповідну перевірку додатково з тим, щоб одержати відповідний бал.

V. ОЦІНЮВАННЯ ПРАВОПИСНИХ (ОРФОГРАФІЧНИХ І ПУНКТУАЦІЙНИХ) УМІНЬ

Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності є контрольний текстовий диктант.

1. *Перевірці підлягають* уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила і словникові слова, визначені для запам'ятовування; ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; належним чином оформляти роботу.

Перевірка здійснюється фронтально за традиційною методикою.

2. *Матеріал для контрольного завдання.* Для контрольного текстового диктанту використовується текст.

Обсяг диктанту

Семестр	Кількість слів в тексті
III	180-190
IV	190-200

П р и м і т к а. У визначенні кількості слів у диктанті враховують як самостійні, так і службові слова.

Для контрольних диктантів використовуються тексти, в яких кожне з опрацьованих протягом семестру правил орфографії та/чи пунктуації були представлені 3-5 прикладами.

3. *Одиниця контролю:* текст, записаний учнем з голосу вчителя.
4. *Оцінювання.* Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:
 - орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
 - виправляються, але не враховуються такі орфографічні і пунктуаційні помилки:
 - 1) на правила, які не включені до шкільної програми;

2) на ще не вивчені правила;
3) у словах з написаннями, що не перевіряються, над якими не проводилась спеціальна робота;

- 4) у передачі так званої авторської пунктуації.
- повторювані помилки (помилка у тому самому слові, яке повторюється в диктанті кілька разів), вважається однією помилкою однотипні (помилки на те само правило), але в різних словах вважаються різними помилками;

Розрізняють грубі і негрубі помилки; зокрема, до негрубих відносяться такі:

- 1) у винятках з усіх правил;
 - 2) у написанні великої букви в складних власних найменуваннях;
 - 3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
 - 4) у випадках, коли замість одного знаку поставлений інший;
 - 5) у випадках, що вимагають розрізнення не і ні (у сполученнях не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...);
 - 6) у пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;
 - 7) в заміні українських букв російськими;
- п'ять виправлень (неправильне написання на правильне) прирівнюються до однієї помилки;
- орфографічні та пунктуаційні помилки на неопрацьовані правила виправляються, але не враховуються.

Нормативи оцінювання

Бали	Кількість помилок
1	15-16 і більше
2	13-14
3	11-12
4	9-10
5	7-8
6	5-6
7	4
8	3
9	1+1 (негруба)
10	1
11	1 (негруба)
12	—

VI. ВИВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО (ЗАЛІКОВОГО) БАЛУ

Підсумковий бал ставиться в кінці кожного семестру. Він узагальнено відображає підготовку студента з мови. Виводиться на основі модульних оцінок з урахуванням перескладань.